

BÜYÜK SIRRIN PEŞİNDE

Damar sertliğini fareler üzerinde durdurduğu çalışmasıyla literatüre geçen Dr. Ebru Erbay: "Belki de Gilgamiş Destanı'nda aranan ölümsüzlüğün sırrını taşıyan bitki iğdedir."

ÖLÜMSÜZLÜĞÜN PEŞİNDEKİ GILGAMIŞ

■ Tarihin en eski yazılı destanı olan Gilgamiş, aynı isimli kralın ölümsüzlüğü arayışını anlatıyor. Bazı kaynaklar Gilgamiş'in bulup bir yılanı kaptırdığı ölümsüzlük bitkisinin iğde olduğunu öne sürüyor.

ASİTLE DURDURDU

■ Erbay'ın saygın bilim dergilerinden Science Translational Medicine'da yayınlanan ve ödül alan çalışması daha önce kötü bir gösterge olarak kabul edilen vücuttaki palmitoleik asit üretiminin koruyucu bir işlev gördüğünü ortaya koyuyor. Erbay, çok yüksek kalorili gıdalarla beslediği farelere bir çeşit yağ olan palmitoleik asit vererek damar sertliğini durdurdu.

İĞDEDE SAKLI HAZINE

■ İğde türevi bitkilerin bu asitten oldukça zengin olduğunu söyleyen Erbay, "Vücudumuzun sırlarından biri, ürettiği palmitoleik asit. Gilgamiş Destanı'nda aranan ölümsüzlüğün sırrını taşıyan bitki belki de topraklarımızda bulunan ve palmitoleik asitten zengin olan iğdedir" diyor. » 8

Mesude ERŞAN

Bilkent Üniversitesi'nden Dr. Ebru Erbay, doymamış bir yağ olan palmitoleik asidin hücrelerdeki diğer zararlı, doymuş yağları uzaklaştırdığını belirtiyor.

Damar sertliğinde İĞDE mucizesi

SAĞLIKTA GILGAMIŞ DESTANI

Yrd.
Doç.
Dr.
Ebru
Erbay

Fareli
deneyi
literatüre
girdi

Bilkent Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Ebru Erbay, dünyadaki ölümlerin baş sorumlusu damar sertliğini fareler üzerinde durdurduğu çalışmasıyla literatüre geçti. Erbay, faydalı olabileceğini ortaya koyduğu palmitoleik asitin zengin olduğu iğde için "Belki de Gilgamiş Destanı'nda aranan ölümsüzlüğün sırrını taşıyan bitkidir" diyor.

BU yıl Sabri Ülker Bilim Ödülü'ne layık görülen Yrd. Doç. Dr. Erbay'ın araştırması alanının saygın bilim dergilerinden Science Translational Medicine'de de yayınlandı. Erbay'ın çalışmasını özgün kılan daha önce kötü bir gösterge olarak kabul edilen vücudtaki palmitoleik asit üretiminin koruyucu bir işlevi olduğunu ortaya koyması. Palmitoleik asit üretiminin metabolik stres halinde arttığı biliniyor ama kötü bir gösterge olduğu düşünülüyordu. Erbay ise bu yağın vücutta yükselmesinin koruyucu bir işlev görebileceği hipotezini öne sürdü

ve araştırmalarını bu yönde yoğunlaştırdı. Çok yüksek kalorili gıdalarla beslediği farelere bir çeşit yağ olan palmitoleik asit verdiklerinde kalp ve damar hastalıkları ve ölümlere yol açan damar sertliğinin durduğunu gösterdi. Doymamış bir yağ olan palmitoleik asitin hücrelerdeki diğer zararlı, doymuş yağları uzaklaştırdığını belirten Yrd. Doç. Dr. Erbay, şimdiki benzer araştırmayı insanlarda yapmayı hedefliyor.

"Tarihin hiçbir döneminde insan metabolizmasının üzerinde bu kadar ağır yük olmadı" diyen Erbay, "Bazı insanlar şişmanlar ama diya-

betik değiller ya da şişmanlar ama kalp ve damar hastalıkları yok. Yine şişmanlar ama uzun ve bunamadan yaşıyorlar. Bunların sırrının gen havuzumuzda ve genlerin ürettiği metabolitlerde olduğunu düşünüyorum. Bu sırların biri de vücudumuzun ürettiği palmitoleik asittir. Gilgamiş Destanı'nda aranan ölümsüzlüğün sırrını taşıyan bitki belki de topraklarımızda bulunan ve palmitoleik asitten zengin olan iğdedir" diyor.

Mesude
ERŞAN

Ölümsüzlük bitkisini yılan kaptırmıştı

■ **EBRU** Erbay, çalışmasındaki Gilgamiş etkisini şöyle anlatıyor: "Palmitoleik asitten zengin iğde türevi bitkilerin Mezopotamya'da zengin

olması, Gilgamiş Destanı'nı akla getiriyor. Yarı tanrı olan Gilgamiş, bugünkü insanların da yaptığı gibi ölümsüzlüğü aramaktadır. Bir bitkide bunun cevabının yattığını öğrenir. Ama bu bitkiye ulaştığında yılan kaptır ve Gilgamiş ölür. Bu bitkinin iğde olabileceği gibi bir yorum yapabiliriz. Ayrıca Cengizhan'ın dirençli, savaşçı askerlerinin atlarının da iğdenin türevlerinden yediğini biliyoruz."

Bol ödüllü araştırmacı

■ **41** yaşındaki Ebru Erbay Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Urbana-Champaign, Illinois Üniversitesi'nde Hücre ve Yapısal Biyoloji doktorası yaptı. Harvard Üniversitesi, Halk Sağlığı Fakültesi'nde doktora sonrası eğitimini

Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil ile tamamladı. Dr. Erbay, Türk Bilim Akademisi Genç Araştırmacı Programı'na üyelik, EMBO Genç Araştırmacı Programı'na üyelik, Amerikan Kalp Derneği doktora öncesi bursu dahil birçok ödül aldı. Avrupa

Araştırma Konseyi (ERC) Yaşam Bilimleri'nde 'Starting Grant'ı Türkiye'den alan ilk araştırmacı oldu. Ayrıca Münih'te Ludwig Maximilian Üniversitesi'nde Kardiyovasküler Önleme Enstitüsü'nde misafir profesör olarak görev yapıyor.